

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/151/2005

PREFERENCJE W WYBORACH PREZYDENCCKICH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

Dla układu preferencji wyborczych w wyborach prezydenckich największe znaczenie w ostatnim okresie miały decyzje tych kandydatów, którzy z różnych przyczyn zrezygnowali z udziału w wyborczym wyścigu do prezydentury. Ze względu na słabe wyniki w sondażach, w pierwszych dniach września ze startu w wyborach zrezygnował Zbigniew Religa, który ustępując zarekomendował swoim zwolennikom kandydaturę szefa PO Donalda Tuska. Tuż przed realizacją naszego badania¹ nieoczekiwanie z wyścigu prezydenckiego wycofał się jeden z najbardziej liczących się kandydatów - Włodzimierz Cimoszewicz. Rezygnując stwierdził, że wśród swoich konkurentów nie widzi żadnego kandydata, którego z pełną odpowiedzialnością mógłby poprzeć. Jak te decyzje wpłynęły na zainteresowanie udziałem w wyborach prezydenckich i na poziom poparcia dla pozostałych kandydatów?

Na ponad dwa tygodnie przed wyborami prezydenckimi udział w nich zapowiada 67% dorosłych Polaków, czyli minimalnie mniej niż w pierwszej dekadzie sierpnia i tyle samo co w lipcu. Zatem mimo zbliżającego się terminu głosowania nie przybywa respondentów mających zamiar uczestniczyć w wyborach prezydenckich, co dotąd zwykle było zjawiskiem typowym dla ostatniej fazy kampanii wyborczej. Można przypuszczać, że na poziom obecnych deklaracji uczestnictwa w wyborach mógł wpłynąć fakt wycofania się z wyścigu prezydenckiego najbardziej liczącego się kandydata lewicy Włodzimierza Cimoszewicza, co mogło zniechęcić do udziału w głosowaniu część jego zwolenników. Ponieważ po rezygnacji Włodzimierza Cimoszewicza nie wzrosła, ale nieco zmalała liczba wyborców niewiedzących, na kogo oddać głos w tych wyborach (z 17% w sierpniu do 14% we wrześniu), można przypuszczać, że wyborcy zgłaszający wcześniej chęć poparcia tego kandydata bądź od razu przeczucili swe głosy na innych pretendentów do prezydentury, bądź w ogóle zrezygnowali z udziału w wyborach. Jeśli ta ostatnia hipoteza byłaby prawdziwa, to typowemu dla okresu

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (184) zrealizowano w dniach od 14 do 18 września 2005 roku na liczącej 1028 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

przedwyborczego przyrostowi liczby ankietowanych chcących wziąć udział w wyborach towarzyszyć mógł ruch w przeciwną stronę - rezygnacja części dotychczasowych zadeklarowanych wyborców z udziału w głosowaniu. W sumie obie te tendencje mogły się wzajemnie znieść, co liczbowo nie dało istotnej zmiany w stosunku do ubiegłego miesiąca.

Tabela 1

9 października odbędą się wybory prezydenckie. Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tych wyborach?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	III '05	IV '05	V '05	VI '05	VII '05	VIII '05	IX '05
	w procentach						
Na pewno wezmę w nich udział	64	66	65	64	67	68	67
Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	17	18	15	21	19	17	17
Raczej nie wezmę w nich udziału	19	16	20	15	14	14	16

Do maja '05 pytanie brzmiało: „Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory prezydenckie, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?”

Tabela 2

Odpowiedzi „trudno powiedzieć” osób deklarujących udział w wyborach, ale niemających sprecyzowanych preferencji (według terminów badań)					
IV '05	V '05	VI '05	VII '05	VIII '05	IX '05
w procentach					
11	14	23	13	17	14

Na niespełna trzy tygodnie przed wyborami niekwestionowanym liderem prezydenckiego rankingu jest Donald Tusk. Zamiar poparcia kandydata PO w wyborach deklaruje ponad dwie piąte potencjalnych uczestników głosowania (44%). W porównaniu z początkiem sierpnia liczba zwolenników Donalda Tuska wzrosła dwukrotnie. Znacznie mniej osób (26%) opowiada się za kandydaturą jego głównego rywala do fotela prezydenckiego - Lecha Kaczyńskiego. Także ten kandydat nieco zyskał w stosunku do poprzedniego pomiaru. Ponieważ przewaga Lecha Kaczyńskiego nad pozostałymi pretendencjami do prezydentury wydaje się znaczna, wszystko wskazuje na to, że ewentualna druga tura wyborów rozegra się właśnie między tymi dwoma politykami.

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W WYBORACH PREZYDENCKICH
I ZDECYDOWANYCH W SWYCH PREFERENCJACH

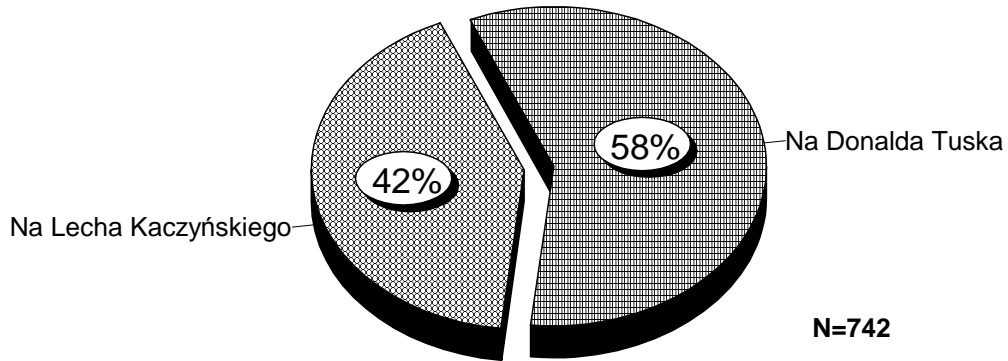
Tabela 3

Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?	Wskazania według terminów badań					
	IV '05	V '05	VI '05	VII '05	VIII '05	IX '05
	w procentach					
Donald Tusk	9	13	11	9	22	44
Lech Kaczyński	21	22	25	20	21	26
Andrzej Lepper	13	14	12	12	13	15
Marek Borowski	9	10	14	5	5	7
Jarosław Kalinowski	-	-	3	3	2	3
Janusz Korwin-Mikke	-	-	-	-	1	2
Henryka Bochniarz	-	-	-	1	1	1
Maciej Giertych	2	2	4	3	3	1
Leszek Bubel	-	-	-	-	-	0
Liwiusz Ilasz	-	-	-	0	-	0
Daniel Podrzycki	-	-	-	-	-	0
Jan Pyszko	-	-	-	-	-	0
Adam Słomka	-	-	-	-	0	0
Stanisław Tymiński	-	-	-	1	1	0
Inny kandydat	7	7	7	1	1	0
	N=639	N=585	N=504	N=593	N=541	N=588

Na trzecim miejscu w prezydenckim rankingu znalazł się Andrzej Lepper, który może liczyć na głosy co siódmego potencjalnego wyborcy o sprecyzowanych preferencjach (15%). Jeszcze mniej zwolenników ma jedyny pozostający w wyborczym wyścigu kandydat lewicy Marek Borowski - na szefa SdPI zamierza głosować co piętnasty zdeklarowany wyborca (7%). Pozostali pretendenci do prezydentury cieszą się już znikomym poparciem. Zamiar oddania głosu na Jarosława Kalinowskiego i Janusza Korwin-Mikkego deklaruje odpowiednio: 3% i 2% zdeklarowanych wyborców mających określone preferencje wyborcze. Jeszcze mniej zwolenników (po 1%) mają Henryka Bochniarz oraz Maciej Giertych.

Jeśli doszłoby do II tury wyborów z udziałem Donalda Tuska i Lecha Kaczyńskiego, ich zwycięzcą byłby lider PO. Na Donalda Tuska głosowałyby - według własnych deklaracji - ponad połowa badanych chcących uczestniczyć w głosowaniu i już w tej chwili gotowych opowiedzieć się za którymś z tych kandydatów (58%). Lecha Kaczyńskiego poparłoby nieco ponad dwie piąte (42%).

RYS. 1. ZGODNIE Z ORDYNACJĄ WYBORCZĄ, JEŻELI W I TURZE WYBORÓW ŻADEN Z KANDYDATÓW NIE UZYSKA 50% GŁOSÓW, ODBĘDZIE SIĘ II TURA. UCZESTNICZYĆ W NIEJ BĘDZIE JUŻ TYLKO DWÓCH KANDYDATÓW. GDYBY DO II TURY WYBORÓW PRZESZLI DONALD TUSK I LECH KACZYŃSKI, TO NA KTÓREGO Z TYCH KANDYDATÓW ODDAŁ(A)BY PAN(I) GŁOS?

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. 9 października odbędą się wybory prezydenckie. Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tych wyborach? 1 - Na pewno wezmę w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wezmę w nich udział; 3 - Raczej nie wezmę w nich udziału

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	67	17	16	1028
Płeć				
Mężczyźni	69	15	16	490
Kobiety	65	20	15	538
Wiek				
18-24 lat	67	19	14	158
25-34	67	20	13	190
35-44	66	19	15	178
45-54	72	14	14	209
55-64	69	12	19	118
65 lat i więcej	61	19	20	175
Miejsce zamieszkania				
Wieś	71	16	13	377
Miasto do 20 tys.	64	15	21	127
20-100 tys.	60	22	19	203
101-500 tys.	67	20	13	198
501 tys. i więcej mieszk.	72	12	16	123
Wykształcenie				
Podstawowe	61	21	18	293
Zasadnicze zawodowe	67	14	19	265
Średnie	68	18	14	357
Wyższe	79	14	7	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	72	12	17	59
Prac. umysł. niż. szczebla	74	17	10	95
Pracownicy fiz.- umysł.	65	21	13	100
Robotnicy wykwalifikowani	66	12	22	87
Robotnicy niewykwalifik.	64	21	15	41
Rolnicy	79	12	8	54
Pracujący na własny rach.	81	12	7	28
Bierni zawodowo				
Renciści	56	24	21	106
Emeryci	67	15	19	193
Uczniowie i studenci	67	20	13	92
Bezrobotni	66	17	17	120
Gospodynie domowe i inni	63	28	10	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	72	18	10	150
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	73	14	13	57
sekt. pryw. poza rolnict.	67	16	18	208
prywatnym gosp. rolnym	79	15	6	61
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	65	17	18	153
301-500	67	18	15	184
501-900	70	14	15	231
901-1200	73	17	10	80
Powyżej 1200 zł	71	10	19	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	65	17	18	364
Średnie	65	19	16	422
Dobre	74	16	11	241
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	74	15	11	78
Raz w tygodniu	71	16	13	481
1-2 razy w miesiącu	64	19	17	178
Kilka razy w roku	63	19	17	197
W ogóle nie uczestniczy	53	20	27	90
Poglądy polityczne				
Lewica	65	17	19	159
Centrum	64	21	16	295
Prawica	85	8	6	312
Trudno powiedzieć	51	25	25	262

Tabela 2. Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?

(%)

	Henryka Bochniarz	Marek Borowski	Maciej Giertych	Liwiusz Iłasz	Lech Kaczyński	Jarosław Kalinowski	Janusz Korwin-Mikke	Andrzej Lepper
Ogółem	1	7	1	0	26	3	2	15
Płeć								
Mężczyźni	0	5	1	0	28	2	3	19
Kobiety	1	9	2	0	25	3	2	11
Wiek								
18-24 lat	1	5	2	0	16	0	3	17
25-34	0	5	1	0	21	1	7	13
35-44	2	6	0	0	33	1	0	12
45-54	0	2	1	1	33	5	1	16
55-64	0	14	0	0	26	2	1	18
65 lat i więcej	1	14	5	0	27	5	0	14
Miejsce zamieszkania								
Wieś	0	6	2	0	27	4	2	23
Miasto do 20 tys.	3	4	1	0	22	1	2	15
20-100 tys.	0	7	1	0	32	3	2	10
101-500 tys.	1	9	1	1	22	2	2	7
501 tys. i więcej mieszk.	0	10	1	0	28	0	4	9
Wykształcenie								
Podstawowe	0	6	3	0	30	3	0	25
Zasadnicze zawodowe	0	6	1	1	23	6	2	21
Średnie	2	9	1	0	26	1	2	8
Wyższe	0	6	0	0	26	0	7	3
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	4	0	0	46	0	9	4
Prac. umysł. niż. szczebla	0	9	1	0	22	0	2	1
Pracownicy fiz. - umysł.	0	2	0	0	27	2	0	11
Robotnicy wykwalifikowani	0	3	1	0	38	4	2	14
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	0	0	13	0	0	28
Rolnicy	0	6	0	0	25	13	0	39
Pracujący na własny rach.	5	5	0	0	18	0	6	15
Bierni zawodowo								
Renciści	0	13	4	0	24	4	0	19
Emeryci	1	12	2	0	31	5	1	16
Uczniowie i studenci	2	6	1	0	22	0	2	11
Bezrobotni	0	6	2	2	18	0	1	23
Gospodynie domowe i inni	3	7	4	0	30	2	9	5
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	0	4	1	0	42	2	1	8
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	0	0	0	0	7	0	4	11
sekt. pryw. poza rolnict.	1	6	0	0	24	1	3	12
prywatnym gosp. rolnym	0	6	0	0	25	14	0	38
Dochody na jedną osobę								
Do 300 zł	0	6	3	0	30	2	2	23
301-500	1	9	2	1	24	5	0	9
501-900	1	7	1	0	30	3	2	13
901-1200	0	6	4	0	28	0	6	12
Powyżej 1200 zł	0	9	0	0	25	0	0	3
Ocena własnych war. mater.								
Złe	1	8	3	0	29	4	2	19
Średnie	1	7	1	0	27	2	1	16
Dobre	0	7	0	0	21	2	4	9
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	0	11	7	0	42	3	2	9
Raz w tygodniu	1	6	1	0	30	4	1	15
1-2 razy w miesiącu	0	8	1	0	17	1	1	24
Kilka razy w roku	0	8	1	0	18	0	3	11
W ogóle nie uczestniczy	2	5	0	0	16	2	10	9
Poglądy polityczne								
Lewica	1	21	1	0	22	5	5	16
Centrum	1	6	1	1	22	5	0	17
Prawica	0	1	3	0	34	1	3	8
Trudno powiedzieć	2	11	1	0	19	2	2	27

(continued)

Tabela 2 cd.

(%)

	Donald Tusk	Stanisław Tymiński	Inny kandydat	Liczba osób
Ogółem	44	0	0	588
Płeć				
Mężczyźni	42	0	0	292
Kobiety	47	0	0	296
Wiek				
18-24 lat	56	0	0	97
25-34	51	0	0	111
35-44	45	0	0	98
45-54	40	1	1	128
55-64	38	0	0	65
65 lat i więcej	34	0	0	89
Miejsce zamieszkania				
Wieś	36	0	0	226
Miasto do 20 tys.	49	2	0	66
20-100 tys.	46	0	0	95
101-500 tys.	54	0	0	119
501 tys.i więcej mieszk.	47	0	2	83
Wykształcenie				
Podstawowe	32	1	0	144
Zasadnicze zawodowe	40	0	0	152
Średnie	51	0	0	212
Wyższe	56	0	2	81
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	36	0	0	33
Prac.umysł.niż.szczębła	65	0	0	63
Pracownicy fiz.- umysł.	58	0	0	55
Robotnicy wykwalifikowani	38	0	0	48
Robotnicy niewykwalifik.	60	0	0	24
Rolnicy	16	0	0	34
Pracujący na własny rach.	51	0	0	21
Bierni zawodowo				
Renciści	37	0	0	49
Emeryci	33	0	0	103
Uczniowie i studenci	55	0	0	58
Bezrobotni	47	2	0	71
Gospodynie domowe i inni	36	0	4	30
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	41	0	0	85
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	78	0	0	34
sekt. pryw. poza rolnict.	52	0	0	129
prywatnym gosp. rolnym	16	0	0	37
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	36	0	0	85
301-500	48	1	0	105
501-900	44	0	0	143
901-1200	44	0	0	50
Powyżej 1200 zł	62	0	0	39
Ocena własnych war. mater.				
Złe	34	1	1	201
Średnie	44	0	0	232
Dobre	58	0	0	154
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	0	2	55
Raz w tygodniu	40	0	0	289
1-2 razy w miesiącu	49	0	0	95
Kilka razy w roku	58	0	0	103
W ogóle nie uczestniczy	56	0	0	43
Poglądy polityczne				
Lewica	29	0	0	83
Centrum	49	0	0	164
Prawica	50	0	1	242
Trudno powiedzieć	36	0	0	99

Tabela 3. Zgodnie z ordynacją wyborczą, jeżeli w I turze wyborów żaden z kandydatów nie uzyska 50% głosów, odbędzie się II tura. Uczestniczyć w niej będzie już tylko dwóch kandydatów. Gdyby do II tury wyborów przeszli Donald Tusk i Lech Kaczyński, to na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) głos?

(%)

	Na Donalda Tuska	Na Lecha Kaczyńskiego	Liczba osób
Ogółem	58	42	742
Płeć			
Mężczyźni	55	45	351
Kobiety	60	40	391
Wiek			
18-24 lat	70	30	125
25-34	66	34	138
35-44	58	42	141
45-54	51	49	148
55-64	52	48	81
65 lat i więcej	49	51	109
Miejsce zamieszkania			
Wieś	49	51	276
Miasto do 20 tys.	58	42	77
20-100 tys.	61	39	148
101-500 tys.	69	31	151
501 tys. i więcej mieszk.	62	38	91
Wykształcenie			
Podstawowe	48	52	197
Zasadnicze zawodowe	55	45	192
Średnie	66	34	261
Wyższe	63	37	92
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	44	56	42
Prac. umysł. niż. szczebla	73	27	81
Pracownicy fiz.- umysł.	75	25	77
Robotnicy wykwalifikowani	51	49	60
Robotnicy niewykwalifik.	59	41	31
Rolnicy	48	52	42
Pracujący na własny rach.	63	37	22
Bierni zawodowo			
Renciści	56	44	67
Emeryci	46	54	126
Uczniowie i studenci	64	36	70
Bezrobotni	60	40	83
Gospodynie domowe i inni	53	47	40
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	55	45	117
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	75	25	50
sekt. pryw. poza rolnict.	64	36	154
prywatnym gosp. rolnym	41	59	47
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	52	48	106
301-500	57	43	143
501-900	54	46	162
901-1200	59	41	61
Powyżej 1200 zł	70	30	48
Ocena własnych war. mater.			
Złe	54	46	246
Średnie	56	44	295
Dobre	66	34	201
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	44	56	59
Raz w tygodniu	53	47	359
1-2 razy w miesiącu	58	42	135
Kilka razy w roku	72	28	133
W ogóle nie uczestniczy	68	32	54
Poglądy polityczne			
Lewica	65	35	100
Centrum	61	39	227
Prawica	56	44	281
Trudno powiedzieć	52	48	135